

Naar man tænker sig en Præstegaard eller en anden Eiendom i Jylland, der, den Gang Matricken blev sat, var tildeels uopdyrket, og altsaa som Følge deraf kun fik meget lidt Hartkorn, f. Ex. en Lønde, og denne Eiendom nu skal udstyffes, saa foregaar der en ny Bonitering af Jorden, men vel at mærke, der sættes ikke noget nyt Hartkorn overensstemmende med denne Bonitering; det er muligt, at denne Eiendom kan være opdyrket saaledes, at al Jorden kan sættes til Lægt 16 eller 20, og dersom der altsaa skulde sættes nyt Hartkorn for den, vilde den maasse faae 5 a 6 Ldr.; men Boniteringen sker kun, for derefter at fordele den Lønde Hartkorn, der ligger paa Eiendommen fra gammel Tid. Altsaa, tænke vi os en Præstegaard med 1 Ld. Hartkorn, der er i god Drift, saa bliver Jorden boniteret, og der ud af bliver der i Overensstemmelse med denne Bonitering taget 144,000 Kv. Alen til Lægt 24. Altsaa, dersom Lægten paa Jorden er 16, saa tages der $\frac{1}{3}$ mere, og er den 12, tages der dobbelt saa meget Areal; men det Hartkorn, som Eiendommen faar, vil rette sig efter det Hartkorn, som tidligere hvilede paa den samlede Eiendom. Altsaa, disse 144,000 Kv. Alen boniteret Jord, vil ikke faae 2 Ldr. Hartkorn, men faae en forholdsvis Andel af den ene Lønde Hartkorn, der tidligere hvilede paa hele Eiendommen. Saaledes tror jeg, at Forholdet maa opfattes.

Griffen: Jeg skal ikke nu gaa ind paa det af de sidstberørte Forslag, der, efter hvad der er fremkommet, vil komme under nærmere Overveielse. Jeg kan meget godt forstaa det Vædringsforslag, den høitærede Minister har stillet til § 12, der vedrører Auktioner. Det kan vistnok meget let hændes, at de Lysthavende kunne holde Prisen nede ved en saadan Auktion og derved forhindre, at noget Kjøb foregaar, og derfor er det, at den høitærede Minister vil forbeholde sig Ret til at sælge underhaanden; men jeg tror, at, naar man ser rigtig paa dette Spørgsmaal, saa kan Forslaget meget let føre til det modsatte Maal af det, som den ærede Minister tilsigter, idet det, naar vedkommende Lysthavende vide, at de, hvis der ikke bydes saa Meget for Jorden, som den maa sælges for, Dagen efter kunne faae den at kjøbe underhaanden, meget let kan føre til, at Prisen ikke gaar i Veiret. Dersom de Lysthavende imidlertid vide, at Jorden kun bliver solgt ved Auktion, ja, saa skal jeg ikke benegte, at det Tilfælde nok kan indtræde, at den ikke bliver solgt til en høiere Pris; men saa har jo Ministeren det til sin Raadighed at kunne foranstalte en ny Auktion, ved hvilken der da kan bejendtgjøres, hvad der er budt ved den foregaaende Auktion, og saa vil det vistnok komme til Salg paa passende Vilkaar. Derimod er jeg som sagt bange for, at, dersom den ærede Ministers Forslag bliver vedtaget, kan det let føre i den modsatte Retning.

S. Pedersen: Spørgsmaalet om Præstegaardsjordens Størrelse har jo uegnetlig været et for dem, der har fremkaldt meget omfattende Forhandlinger i Udvalget, og, uagtet ieg erkjender, at den Affattelse, som Udvalgets Flertal har foreslaaet, kan som Alt have sine Mangler, saa tror jeg dog, at heller ikke den Tanke, der er fremfat af min ærede Gjenbo (Oyenbøll), er ganske fri derfor. Det er vel saa, at den Bonitering, der kommer tilstede efter det ærede Medlems Forslag, bliver en ganske anden efter de Lægter, der nu blive satte, end den, der er kommen tilstede efter de Lægter, som ere satte paa Jorden efter det bestaaende Hartkorn; men deraf vil netop med Nødvendighed Følgen blive, at, da der ikke er nogen normal Lægt som Udgangspunkt, saa vil Boniteringen af de Jorder, der nu skulle lægges til Grund for Hartkornet, give et Spillerum for Vilkaarlighed, som ogsaa vil kunne have sine betænkelige Følger. Jeg skal imidlertid erkjende, at det er en Tanke, der fortjener Overveielse, og skal være meget villig til inden Sagens 3die Behandling at yde min Skjærv dertil, forsaavidt man deri kan finde en Borger for en Afgjørelse, som er helbigere og sikkrere end den, der foreligger i vort Forslag. Med Hensyn til, hvad der er udtalt af den ærede 6te Landstingsmand for 9de Kreds (Suel) nemlig, at han betragtede Præstegaardsjorden som et Vederlag for Befordringsgodtgjørelse, saa er det naturligtvis en Smagsag, hvorledes man vil betragte det; men det forekommer mig dog, at Præstens Befordring, vel at mærke i Embeds Mødbør, ikke er af den Betskaffenhed, at man kan sige, at det af den Grund vil være nødvendigt at tillægge ham et Jordbrug som et Æquivalent derfor af den Størrelse, som her er foreslaaet. Jeg maa altsaa antage, at det saavel har været den ærede Ministers som ogsaa Udvalgets Mening, at der virkelig indeholdes en Nettoindtægt i det Jordbrug, her bydes, og naar det ærede Medlem mente, at det var temmelig vanskeligt at bestemme Størrelsen af det Jordtillæg, der skulde til for at holde et saadant Kreaturhold som det, der her er stillet som det Principale, saa tror jeg, at han har en altfor daarlig Eilid til den Kommission, der vil blive nedsat i den Henseende. Man maa jo gaa ud fra, at den vil komme til at bestaa af Mænd, der have Kjendskab til det praktiske Agerbrug og ogsaa til de stedlige Forhold, og naar det er Tilfældet, tror jeg ikke, det vil være vanskeligt for den, efter Gjennemsnittet af Jordens Betskaffenhed og Forholdet paa de paagjældende Steder, at ubfinde, hvormeget Jord der under ordinære Forhold vil være nødvendigt til et saadant Kreaturhold. Vi maa jo derhos husse paa, at denne Kommissions Afgjørelser rimeligvis ville faae noget mere Stabilitet derved, at dens Formand udnævnes af Regjeringen, og som saadan kan antages at være tilstede ved en hel